

Universitat Autònoma de Barcelona

TITULACIÓ: Química

NOM DE L'ASSIGNATURA: 20607 Química orgànica industrial

CURS: 2003/2004

CRÈDITS: 6

Requisits: Química orgànica I (aprovada), Química orgànica II (aprovada)

PROGRAMA DE TEORIA

- Introducció.

Aspectes específics de la Química Industrial. Matèries primeres: el seu origen; el seu futur. Petroli, gas natural, carbó i recursos renovables.

- Els productes d'un àtom de carboni. El Metà i els seus derivats.

Metà $\rightarrow$ clorometans $\rightarrow$ clorofluorometans.

Metà $\rightarrow$ cianur d'hidrogen $\rightarrow$ clorur de cianur.

Metà $\rightarrow$ disulfur de carboni.

- Gas de síntesi. Els productes d'una àtom de carboni. Monòxid de carboni i els seus derivats.

Gas de síntesi i els seus components.

CO $\rightarrow$ metanol ($\rightarrow$ formol, àcid acètic, metilamines), àcid fòrmic.

CO $\rightarrow$ foscà $\rightarrow$ compostos en quart grau d'oxidació.

CO₂ $\rightarrow$ urea $\rightarrow$ melanina.

- Els hidrocarburs fonamentals.

Cracking tèrmic de naftes i de gas natural: etilè, propilè, butilè, isoprè i ciclopentadiè. Cracking catalític: gasolines i hidrocarburs aromàtics. Reforming de naftes: benzè, toluè, xilens (BTX). Acetilè mitjançant cracking i a partir de carbó. El carbó com a font de productes químics. Naftalè i altres hidrocarburs aromàtics policíclics.

- Els hidrocarburs de segona generació.

Etilbenzè i estirè. Cumè. Ciclohexà.

Etilè i els seus derivats.

Etilè $\rightarrow$ dicloroetà $\rightarrow$ clorur de vinil, etilendiamina.

Etilè $\rightarrow$ acetaldehid $\rightarrow$ àcid acètic, pentaeritritol, piridines, acetat de vinil.

Etilè $\rightarrow$ òxid d'etilè $\rightarrow$ etanolamines, etilenglicol i polietilenglicol.

Etilè $\rightarrow$ etanol $\rightarrow$ esters etílics, cloral.

Etilè $\rightarrow$ hidroformilació d'olefines, el procés oxo: propanal $\rightarrow$ 1-propanol i àcid propiònic.

- El propilè i els seus derivats.

Propilè $\rightarrow$ isopropanol $\rightarrow$ acetona $\rightarrow$ metacrilat de metil $\rightarrow$ bisfenol A ($\rightarrow$ reïnes epoxi), metil isobutil cetona (MIK) ($\rightarrow$ metil isobutil carbinol)

Propilè $\rightarrow$ cumè $\rightarrow$ acetona + fenol. Propilè $\rightarrow$ percloroetilè + tetraclorometà (per-tetra)

Propilè $\rightarrow$ clorur d'al·lil $\rightarrow$ epiclorhidrina ($\rightarrow$ reïnes epoxi, glicerina), alcohol al·lílic ($\rightarrow$ glicerina). Glicerina des de greixos animals.

Propilè $\rightarrow$ òxid de propilè ($\rightarrow$ alcohol al·lílic) $\rightarrow$ propilenglicol i polipropilenglicol.

Propilè $\rightarrow$ acrilonitril, acroleïna ($\rightarrow$ àcid acrílic i acrilats). Propilè $\rightarrow$ hidroformilació d'olefines, el procés oxo: aldehids i alcohols oxo.

Oligomerització del propilè.

- Butadiè, butens, isobutilè i els seus derivats.

Butadiè $\rightarrow$ cloroprè, adiponitril, ciclooctadièopile.

Butens $\rightarrow$ butadiè, sec-butanol ($\rightarrow$ butadona (MEK)), anhídrid maleic ($\rightarrow$ tetrahidrofuran).

Isobutilè $\rightarrow$ *tert*-butanol, metil *tert*-butil èter, derivats *tert*-butilats, gasolines sintètiques.

- El Benzè i els seus derivats.

Benzè → etilbenzè → estirè.

Benzè → fenol → 2, 4-D, bisfenol A, àcid salicílic.

Benzè → nitrobenzè → anilina → metilendiisocianat.

Benzè → alquilbenzens, antraquinona.

Ciclohexà → ciclohexanona → àcid adípic i ε-caprolactama.

- Toluè, xilens i els seus derivats.

Toluè → dinitrotoluè → tolildiisocianat.

Toluè → benzaldehid, àcid benzoic.

orto-Xilens → anhídrid ftàlic → ftalonitril.

para-Xilens → tereftalat de metil

- La indústria farmacèutica.

Característiques. Etapes de la investigació i desenvolupament d'un fàrmac. Les eres de la història de la indústria farmacèutica: abans de 1935; l'era de les sulfamides (després de 1935); l'era de les penicil·lines (després de 1948); l'era dels compostos enantiomèricament purs (després de 1964).

- La indústria dels pesticides.

Característiques. Les eres de la història de la indústria dels pesticides: abans de 1945; l'era del DDT (després de 1945); l'era dels pesticides no clorats; l'era de les feromones. Insecticides; els insecticides biològics: feromones i hormones juvenilitzadores. Fungicides. Herbicides.

- La indústria dels detergents.

Els greixos naturals i els sabons. Alquilbenzensulfonats de cadenes ramificades i de cadenes lineals; preparació d'a-olefines. Altres tensioactius aniònics; preparació d'alcohols grassos. Tensioactius no iònics; polioxietilenats. Tensioactius catiònics; sals d'amoni quaternari.

- Colorants.

Colorants azoics. Derivats del trifenilmetà. Derivats de l'antraquinona. Indi. Ftalcianines.

- Polímers.

Correlació entre l'estructura química i les propietats d'un polímer. Polímers vinílics; tipus de polimerització vinílica. Elastòmers i cautxús. Polièsters. Poliamides. Fibres naturals, artificials i sintètiques. Poliuretans. Reïnes.

- Els *Fine Chemicals*.

- Concepte de *fine chemical*, de *commodity* i de *specialty*; la seva esperança de vida comercial. Localització dels *fine chemicals* en l'arbre genealògic dels productes químics. Característiques del sector. Exemple: l'arbre genealògic descendent de la dicetena.